FiCom ry | ML
21.2.2017

Liikenne- ja viestinvaliokunnalle
Asia: Kirjallinen lausunto U 68/2016

FiComin lausunto sähköisen viestinnän sääntelykehyksen uudistamiseksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt kirjallista lausuntoa U 68/2016 vp valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ja asetuksiksi ja komission tiedonannosta (EU:n sähköisen viestinnän sääntelyn uudistamista koskevat ehdotukset). FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit

- **Valtioneuvoston U-kirjelmä on laadittu ansiokkaasti ja FiCom yhtyy lähes kaikilta osin siinä esitettyihin kantoihin.**
- **Komission sääntelyesityksen tavoitteet ovat monelta osin kannatettavia.**
- **Sääntelyehdotuksia tulisi jatkovalmistelussa huomattavasti selkeyttää, keventää ja yksinkertaistaa, koska useat säännökset ovat erittäin monimutkaisia, raskaita ja byrokraattisia.**
- **Sääntelyn tulisi toimia enemmän mahdollistajana; vain ja ainoastaan välttämättömistä asioista tulisi säännellä.**
- **FiCom ei kannata komission toimivallan ja säädösvallan kasvattamista ja keskittämistä, koska se heikentää kansallisten markkinoiden erityispiirteiden huomioimista.**
- **Sääntely kohdistuu edelleen merkittäviltä osin yksinomaan perinteisiin teleyrityksiin, mikä ei toteuta tasapuolisen sääntelyn tavoitetta.**
- **Edistyksellisen taajuuspolitiikan varmistamiseksi on tärkeää, että sen sääntely säilyy pääosin kansallisella tasolla.**
- **Telepalveluihin kohdistuva käyttäjän oikeuksien kaksinkertainen kansallinen lisäsääntely tulisi purkaa.**
- **Yleispalvelun sääntelyn keventäminen on kannatettavaa, mutta ehdotus edullisten palveluiden takaamisesta on subsidiariteettiperiaatteen vastainen.**

Yleistä

EU-komission syyskuussa antama ehdotus sähköisen viestinnän sääntelykehyksen uudistamiseksi perustuu komission toukokuussa 2015 julkaisemaan digitaalisia sisämarkkinoita koskevaan Digital Single Market -strategiaan, jossa yhtenä kuudestatoista toimenpiteestä on nykyisten televiestintäsääntöjen uudistaminen.

Hyvänä ja tarkoituksenmukaisena voidaan pitää sitä, että aikanaan jo voimaan tullessaan vanhentunutta sääntelyä uudistetaan. Ehdotuksessa on hyviä puolia, mutta vastapainoksi siinä on myös runsaasti kehitettävää ja parannettavaa. Hyvää on, että sääntelyinstrumenttina on jatkossakin direktiivi, mikä mahdollistaa enemmän joustavuutta muun muassa markkinoiden kansallisten eroavaisuuksien huomioimisessa. Lisäksi positiivisena voidaan pitää sitä, että ehdotus yhdistää aiemmat neljä direktiiviä yhdeksi kokonaisuudeksi.

Ehdotuksen tavoitteita muun muassa kilpailun edistämiseksi ja huippunopean laajakaistan saatavuuden lisäämiseksi voidaan lähtökohtaisesti pitää kannatettavina. Tavoitteiden saavuttamiseksi esitetyt sääntelykeinot vaikuttavat kuitenkin monelta osin erittäin raskailta, byrokraattisilta ja monimutkaisilta. Kokonaisuutta arvioitaessa uudistuksesta valitettavasti jäävät puuttumaan rohkeus, edistyksellisyys ja tulevaisuuden visiointi.

Lähestymistapana ovat "näin on ennenkin tehty" -periaate ja varovaisuus. Tämä näkyy esityksen rakenteesta, sillä se pohjautuu vanhaan sääntelyyn. Teleyrityksiin kohdistuva sääntely tuntuu monessa suhteessa jatkuvan entisellään, ja lisäksi siihen olisi tulossa vielä uutta, osin hyvin yksityiskohtaista lisäsääntelyä.

Aiempien sääntelyehdotusten kanssa sama tematiikka EU-komission vallan kasvattamisesta ja keskittämisestä on edelleen vahvasti läsnä. Tämä käy ilmi esimerkiksi taajuuksia ja käyttöoikeuksia koskevista ehdotuksista ja komission veto-oikeuksien laajentamisesta. REFIT ja sääntelyn keventäminen eivät ole ehdotuksen keskiössä, mikä ei edistä telesektorin suomalaista normienpurkutavoitetta. Suomessa on millä tahansa mittarilla mitattuna tarjolla edullisia, kattavia ja laadukkaita viestintäpalveluita, eikä tätä tilannetta tulisi heikentää EU-tasoisella sääntelyllä. Tästä syystä kansallisten markkinoiden parempi huomioiminen tulisi olla asian jatkovalmistelun keskiössä. Kunkin maan viranomaiselle tulisi myös antaa mahdollisuus arvioida kansallisten markkinoiden tilannetta ja sen erityispiirteitä sen sijaan, että valtaa ja päätöksentekoa esitetään keskitettäväksi Brysseliin.

Punaisena lankana asian jatkovalmistelussa tulisi olla se, että sääntelyn tulisi toimia enemmän mahdollistajana; vain ja ainoastaan välttämättömistä asioista tulisi säännellä. Lisäksi sääntelyn tulisi olla mahdollisimman selkeää ja yksinkertaista.

FiComin lausunto koskee lähinnä U-kirjelmän Telecom-direktiiviä koskevia kohtia. Lausunnossa kommentit on otsikoitu U-kirjelmän mukaisesti ja noudattavat sen esitysjärjestystä.

Taloudelliset vaikutukset

FiCom on samaa mieltä U-kirjelmässä esitetyistä komission tavoitteista, muun muassa investointien lisäämisestä huippunopeisiin kiinteisiin laajakaistaverkkoihin. FiCom yhtyy U-kirjelmässä esitettyihin huolenaiheisiin julkisen rahoituksen aiheuttamista mahdollisista kilpailunvääristymisistä, kansallisen päätös- ja täytäntöönpanovallan vähenemisestä, sekä jälkeenpäin annettavien komission täytäntöönpanosäädösten ja BEREC:in ohjeistuksen aiheuttamasta oikeusvarmuuden heikentymisestä. Nämä huolenaiheet sekä yritysten entisestään kasvavat velvoitteet ja hallinnollisen taakan lisääntyminen heikentävät yritysten investointihalukkuutta.

Valtioneuvoston kanta

Yleistä

FiCom yhtyy valtioneuvoston esittämiin näkemyksiin sääntelyn uudistamisen tarpeellisuudesta ja siinä esitetyistä tavoitteista kuten tasapuolisen sääntelyn turvaamisesta, telepalveluihin kohdistuvan sääntelyn keventämisestä ja kannustavan toimintaympäristön mahdollistajasta.

Lainsäädännön muoto

FiCom yhtyy valtioneuvoston kantaan esitetyistä lainsäädäntöinstrumenteista. FiCom korostaa, että delegoidun säädösvallan ja täytäntöönpanosäädösten antamiseen komissiolle tulee suhtautua erittäin kriittisesti, koska pahimmillaan se voi johtaa erittäin huonoon lopputulokseen kansallisilla markkinoilla, kuten verkkovierailua koskevassa sääntelyprosessissa on huomattu.

Verkkojen käyttöoikeutta koskevat ehdotukset

FiCom pitää positiivisena sitä, että komission ehdotuksessa pyritään luomaan kannustimia nopeiden verkkojen investointeihin ja että sääntelyä pyritään joiltain osin keventämään. Muun muassa yhteisinvestointeja koskevat ehdotukset ja niihin liittyvät sääntelykevennykset tarjoavat uusia mahdollisuuksia ja ovat kannatettavia, kuten sääntelyn kohdistuminen vain tukkutasolle.

FiCom yhtyy U-kirjelmän näkemyksiin yksityiskohtaisemman sääntelyn korvaamisesta joustavammalla yleissääntelyllä, joka mahdollistaisi kansallisten markkinoiden erityspiirteiden ja -tilanteiden huomioimisen sekä antaisi kansalliselle viranomaiselle edellytykset näiden huomioimiselle. Kansallisia markkinoita koskevan toimivallan siirtoa komissiolle ja BEREC:ille ei pidetä kannatettava.

Investointisuunnitelmia koskevat kartoitus- ja velvoite-ehdotukset sekä niihin liittyvät sanktiot ovat hyvin monimutkaisia ja luovat tarpeetonta hallinnollista lisätaakkaa. Näistä FiCom on samaa mieltä U-kirjelmän näkemysten kanssa. Komission valtuuksia tulisi keventää muun muassa markkina-analyysin ja HMV-veto-oikeuksien osalta.

FiCom ei pidä perusteltuna komission ehdotukseen (art 59.3) sisältyvää lisäsääntelyä erittäin kilpailtuun matkaviestinverkkotoimintaan.

FiCom on samaa mieltä U-kirjelmässä esitetyistä näkemyksistä koskien puheliikenteen terminointia, mahdollisuutta korvata kupariverkon liittymä matkaviestinverkon liittymällä sekä korvaavien tukkutuotteiden tarjoamista.

Ilmoitusmenettelyä ja hallinnollisia maksuja koskevat ehdotukset

Ilmoitusmenettelyn keventämistä voidaan pitää kannatettavana. Sitä vastoin tulisi hyvin huolellisesti arvioida pienempimuotoista toimintaa harjoittavien yritysten rajaamista hallinnollisten maksujen ulkopuolelle toimijoiden tasapuolisen kohtelun takaamiseksi.

Radiotaajuuksia hallinnointia koskevat ehdotukset

FiCom yhtyy valtioneuvoston kantaan taajuushallinnon harmonisoinnin tavoitteista, jotka edistävät langattoman laajakaistan käyttämien taajuuksien samanaikaista käyttöönottoa kaikissa jäsenvaltioissa ja taajuuskoordinaatioita jäsenvaltioiden rajoilla. Myös taajuuksien tehokasta käyttöä koskevat ehdotukset ja lisenssien myöntäminen vähintään 25 vuodeksi ovat kannatettavia, samoin kuin ehdotukset, joilla pyritään lisäämään toimilupien uusimisen ennustettavuutta.

Suomen taajuuspolitiikka on ollut edistyksellistä, ja se on mahdollistanut laadukkaat ja kattavat viestintäverkot ja edulliset viestintäpalvelut käyttäjille. Edistyksellisen taajuuspolitiikan varmistamiseksi on tärkeää, että sen sääntely mahdollistaa Suomessa jatkossakin edistyksellisten taajuuspoliittisten ratkaisujen tekemisen.

Yleispalvelu

FiCom kannattaa yleispalvelusäännösten ja hallinnollisen taakan keventämistä, ja on tältä osin samaa mieltä U-kirjelmässä esitetyn kannan kanssa.

Suomessa viestintäpalveluiden tarjoamiselle kaikille on onnistuttu, eikä näiden palveluiden saatavuudessa ole ongelmia. Komission ehdottama malli edullisten palveluiden takaamisesta ja saatavuudesta on suomalaiselle yhteiskunnalle täysin vieras. Peruspalveluiden (asunto, ruoka, energia, sähkö, puhelin) saamiseksi Suomessa ja muissa Pohjoismaissa on oma sosiaaliturvaan perustuva järjestelmänsä. Ei ole mitään perusteita ja tarpeita luoda esitetyn kaltaista täysin uutta, hallinnollisesti hyvin raskasta mekanismia yhdelle toimialalle.

Komission esitys on myös subsidiariteettiperiaatteen vastainen, koska palveluiden saatavuus esimerkiksi vähävaraisille voidaan kansallisesti hoitaa tehokkaammin ja kevyemmin jo voimassa olevilla toimenpiteillä ilman uusia sääntely- ja hallintomekanismeja. Yleispalvelusääntelylle ei ole enää tarvetta, koska perusviestintäpalveluiden saatavuus on kaupallisen tarjonnan perusteella toteutunut. Näin ollen sääntely tulisi poistaa kokonaan.

Palveluja ja loppukäyttäjän suojelua koskevat ehdotukset

Valitettavasti komission ehdotukset kohdistuvat edelleen yksinomaan perinteisiin teleyrityksiin, joten sääntelyn tasapuolisuus ei ole toteutumassa. Tällainen lähestymistapa kuvaa hyvin esityksen monelta osin vanhaa sääntelymallia.

FiCom kannattaa erityissääntelyn keventämistä vähintään niiltä osin, kun voidaan soveltaa yleissääntelyä. Tältä osin siirtyminen kohti yleistä kuluttajansuojalakia vastaa myös esityksen tavoitetta kevyemmästä erityissääntelystä. Tämä vastaa myös tasapuolisen sääntelyn tavoitetta, koska toimijoita tulee kohdella yhdenmukaisesti riippumatta palvelun toteutustavasta. FiCom kannattaa valtioneuvoston kantaa siirtymisestä sektorikohtaisesta sääntelystä yleissääntelyyn.

Suomessa teleyrityksiin kohdistuu poikkeuksellisen ankara ja velvoittava käyttäjänoikeuksiin perustuva kansallinen sääntely. Sääntely on kaksinkertaisesti ankarampaa kuin EU-maissa keskimäärin, koska meillä on erittäin vahva yleinen kuluttajansuoja ja tietoyhteiskuntakaari, ja näissä molemmissa on kansallista lisäsääntelyä. Tämä ei ainakaan helpota ja edistä suomalaisten yritysten toimintaa, kehittämistä ja kilpailukykyä.

Sisämarkkinoiden luomiseksi kuluttajilla tulisi EU:ssa olla yhtäläinen suojan taso, kun taas markkinoilla tulisi huomioida kansalliset erityispiirteet. Tällä hetkellä sääntelyrakenne on juuri päinvastainen.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Marko Lahtinen
Lakiasiat